

**1920. évi I. törvénycikk
az alkotmányosság helyreállításáról és az állami főhatalom
gyakorlásának ideiglenes rendezéséről**

A nemzetgyűlés, mint a nemzeti szuverénitás kizárólagos törvényes képviselője, megállapítja, hogy a királyi hatalom gyakorlása 1918. évi november hó 13. napján megszűnt. Megállapítja továbbá, hogy Magyarországnak és társországainak a volt osztrák birodalmi tanácsban képviselt királyságokkal és országokkal fennállott feloszthatatlan és elválaszthatatlan együttbirtoklása a bekövetkezett események folytán megszűnt. A nemzetgyűlés mindezekből a tényekből folyó következmények megállapítását a békekötés utáni időre tartja fenn magának.

Megállapítja továbbá, hogy az 1910. évi június hó 21. napjára törvényszerűen összehívott országgyűlésnek képviselőháza az 1918. évi november hó 16. napján hozott határozatával önmagát feloszlottnak nyilvánította, főrendiháza pedig ugyanazon a napon tartott ülésében e határozatot tudomásul vette és tanácskozásait berekesztette, miáltal az országgyűlés működése is megszűnt. Mindezeknél fogva az állami főhatalom gyakorlása az alkotmány rendes formái között lehetetlenné vált.

Alkotmányunk alapelveinek megfelelően az 1919. évi augusztus hó 7. napja óta alakult ideiglenes kormányok a nemzethez fordultak, hogy a nőkre is kiterjedő általános, titkos, egyenlő, közvetlen és kötelező választójog alapján válassza meg az akaratának képviselőjére hivatott nemzetgyűlést.

A nemzetgyűlési képviselőválasztások ennek folytán az ország mindazon részeiben megtartatván, amelyekben a választást ellenséges megszállás lehetetlenné nem tette, a megválasztott nemzetgyűlési képviselők az 1920. évi február hó 16. napján Budapesten az országgyűlés képviselőházának helyiségeiben egybegyülekeztek és nemzetgyűléssé alakultak.

Az így megalakult nemzetgyűlés mindenekelőtt a következő törvényt alkotja:

ELSŐ FEJEZET

Az alkotmányosság helyreállítására irányuló rendelkezések

1. §

A nemzetgyűlés jóváhagyja a kormánynak ama rendeleteit, amelyek alapján a nemzetgyűlés összegyűlt.

2. §

A nemzetgyűlés a magyar állami szuverénitás törvényes képviselőjének nyilvánítja magát, amely alkotmányunk értelmében az államhatalom gyakorlásának további módját is jogosult rendezni.

3. §

A nemzetgyűlés tagjainak ugyanazt a mentelmi jogot biztosítja, amely az eddigi jogszabályok szerint az országgyűlés tagjait megilleti.

A nemzetgyűlés, annak bizottságai és tagjai, valamint működésük és a nemzetgyűlés által alkotott törvények ugyanabban a büntetőjogi védelemben részesülnek, amelyet a büntetőtörvények az országgyűlés, annak két háza, bizottságai és tagjai részére, valamint működésük és a törvények védelmére biztosítanak.

Aki a nemzetgyűlés vagy valamely bizottsága tanácskozó termében jogosulatlanul megjelenik és onnan a nemzetgyűlés, illetőleg a bizottság elnökének felhívására azonnal el nem távozik, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal s politikai jogai gyakorlásának felfüggesztésével büntetendő.

Ha a tanácskozó teremben jogosulatlanul megjelent egyén onnan az elnök másodszori felhívására sem távozik el, letartóztatandó és haladéktalanul a vádhatóság elé állítandó.

Ha ily cselekményt az ülésekről a házszabály értelmében kizárt képviselő követne el, a cselekmény nem esik a mentelmi jog védelme alá; ily esetben az ügyész a vádat csak a nemzetgyűlés hozzájárulásával ejtheti el.

4. §

A törvényhozó hatalmat a nemzetgyűlés gyakorolja.

5. §

A végrehajtó hatalmat a kormányzói tiszt betöltéséig egyedül a nemzetgyűlésnek felelős minisztérium gyakorolja.

6. §

A magyar felelős minisztérium a külügyminiszterrel, a népjóléti és munkaügyi miniszterrel, továbbá az 1917:XI. törvénycikk értelmében tárca nélkül kinevezhető miniszterek létszámában a kiscsászár miniszterével, a közlekedésügyi miniszterrel és a nemzeti kisebbségek miniszterével egészítették ki. E miniszterek ügykörét a törvényhozás rendelkezéséig részletesen a minisztérium állapítja meg.

A király személye körüli miniszter állása megszűnik.

7. §

A bírói hatalmat a törvény értelmében szervezett bíróságok a törvényhozás további rendelkezéséig a magyar állam nevében gyakorolják.

8. §

Az ország védelmére s a belső rend és biztonság fenntartásában való közreműködésre nemzeti hadsereg állíttatik fel, mely a magyar alkotmányra esküt tesz.

9. §

Az úgynevezett népköztársaság és tanácsköztársaság szerveinek néptörvény, rendelet vagy más elnevezés alatt kibocsátott mindennemű rendelkezései érvénytelenek. Hasonlóképpen érvénytelenek az úgynevezett nemzeti tanácsoknak és szerveiknek mindennemű rendelkezései és határozatai is.

Az Országos Törvénytárból az oda beiktatott úgynevezett néphatározat és néptörvények töröltetnek.

Felhatalmazza azonban a nemzetgyűlés a minisztériumot arra, hogy az úgynevezett népköztársaság szerveinek rendelkezéseit, amennyiben a jogrend és a jogbiztonság érdekében szükséges, az alkotmány keretében saját felelősségére ideiglenesen hatályban tarthassa, vagy helyettük új rendelkezéseket állapíthasson meg. Addig is, amíg a minisztérium ebben a tárgyban intézkedik, az úgynevezett népköztársaság szerveinek rendelkezései ideiglenesen alkalmazásban maradnak, amennyiben tartalmuknál fogva az alkotmánnyal, a fennálló törvényekkel és törvényerejű szokásjoggal nem ellenkeznek, vagy törvényes felhatalmazás körében keletkeztek és még megszüntetve nem lettek.

A minisztérium továbbá felhatalmaztatik, hogy a törvényhozás további rendelkezéséig rendelettel megtehesse azokat az intézkedéseket, amelyek az úgynevezett tanácsköztársaság szerveinek rendelkezéseivel létesített állapot megszüntetésére és a jogrend helyreállítására szükségesek.

Utasíttatik a minisztérium, hogy amennyiben a jelen §-ban említett rendelkezések tárgyában a törvényhozás további intézkedése szükséges, evégből mielőbb megfelelő törvényjavaslatokat terjesszen a nemzetgyűlés elé.

10. §

A nemzetgyűlés az 1919. évi augusztus hó 7. napja óta az alkotmányos jogrend és a jogbiztonság helyreállítása végett alakult kormányok és tagjaik rendeleteinek érvényességét elismeri; felhatalmazza azonban a minisztériumot, hogy ezeket a rendeleteket a szükséghez képest hatályon kívül helyezhesse, módosíthassa vagy kiegészíthesse. Utasíttatik egyúttal a minisztérium, hogy amennyiben e rendelkezések a törvényhozás hatáskörébe tartozó ügyekre vonatkoznak, mielőbb megfelelő törvényjavaslatokat terjesszen a nemzetgyűlés elé.

11. §

A volt osztrák birodalmi tanácsban képviselt királyságokkal és országokkal szemben fennállott közös érdekű viszonyok megszűnván, az 1867:XII. törvénycikk, valamint az

e viszonyokra vonatkozó egyéb törvényes rendelkezések hatályukat veszítették és a magyar államnak ősi függetlenségéből folyó szabad rendelkezése e viszonyok tekintetében is teljesen helyreállott.

A nemzetgyűlés fenntartja a magyar állam minden igényét, amelyek az említett királyságokkal és országokkal fennállott kapcsolat megszűnése következtében a volt közös intézmények és vagyonjogi viszonyok tekintetében vagy egyéb vonatkozásokban megilletik.

MÁSODIK FEJEZET

Kormányzói hatalom

12. §

A nemzetgyűlés addig, amíg az államfői hatalom gyakorlásának mikéntjét véglegesen rendezi és ennek alapján az államfő tiszteit tényleg átveszi, az államfői teendők ideiglenes ellátására a magyar állampolgárok közül titkos szavazással kormányzót választ.

13. §

A kormányzót a királyi hatalomban foglalt jogok alkotmányos gyakorlása az alábbiakban foglalt korlátozások között illeti meg.

A nemzetgyűlés által alkotott törvények szentesítés alá nem esnek; azokat a kormányzó legkésőbb hatvan napon belül kihirdetési záradékkal és aláírásával látja el. A kormányzó a kihirdetés elrendelése előtt - indokainak közlésével - a törvényt újabb megfontolás végett egy ízben visszaküldheti a nemzetgyűléshez. Ha az így visszaküldött törvényt a nemzetgyűlés változatlanul fenntartja, a kormányzó azt tizenöt napon belül kihirdetni köteles. A kormányzó az államformának és az államfő személyének kérdésében alkotott törvényekre nézve a visszaküldés jogával nem élhet. Egyébként is a kormányzó a visszaküldés jogával csak úgy élhet, hogy a nemzetgyűlés a visszaküldött törvény tárgyában két évben megállapított tartamának letelte előtt még határozhasson.

A kormányzó a nemzetgyűlést nem napolhatja el és a királyi hatalomban foglalt országgyűlés-feloszlatási jogot a nemzetgyűlést illetőleg csak akkor gyakorolhatja, ha a nemzetgyűlés a kormányzó üzenete dacára tartósan munkaképtelenné vált és a munkaképességet a nemzetgyűlés elnöke a házszabályokban biztosított jogaival sem képes helyreállítani. Feloszlatás esetében azonban a kormányzó köteles az új nemzetgyűlés összehívása iránt már a feloszlató rendeletben akként rendelkezni, hogy a nemzetgyűlés az alkotandó új választójogi törvény alapján, ha pedig az addig megalkotva nem lenne, a jelenlegi nemzetgyűlés összeüléseire alapul szolgált választójog alapján, legkésőbb a feloszlatástól számított három hónapon belül összeülhessen.

A kormányzó képviseli Magyarországot a nemzetközi viszonylatokban. Követeket küldhet és fogadhat. Magyarország nevében a felelős minisztérium útján szövetségeket és egyéb szerződéseket köthet a külhatalmakkal, de amennyiben a törvényhozás tárgyaira vonatkoznak, csak a nemzetgyűlés hozzájárulásával.

Hadüzenethez vagy a hadseregnek az ország határán kívül alkalmazásához és békekötéshez a nemzetgyűlés előzetes hozzájárulása szükséges.

A végrehajtó hatalmat a kormányzó kizárólag a nemzetgyűlésnek felelős minisztérium által gyakorolja. Minden rendelkezése és intézkedése, ideértve a fegyveres erőre vonatkozó rendelkezéseit is, csak úgy érvényes, ha az illetékes felelős miniszter ellenjegyzésével van ellátva. Ez azonban nem érinti a kormányzónak a hadügy körébe tartozó azon alkotmányos jogait, amelyek a nemzeti hadsereg vezérletére, vezényletére és belső szervezetére vonatkozólag őt megilletik.

Nemességet nem adományozhat.

A főkegyuri jogot nem gyakorolhatja.

Általános kegyelmet csak törvény adhat.

14. §

A kormányzó személye sérthetetlen és ugyanolyan büntetőjogi védelemben részesül, mint törvényeink szerint a király.

A kormányzót az alkotmány vagy a törvény megszegése esetében a nemzetgyűlés felelősségre vonhatja. A felelősségrevonást a nemzetgyűlés csak legalább száz tagja által aláírt indítvány alapján és összes tagjai kétharmad részének szavazatával mondhatja ki. Az eljárást külön törvény fogja szabályozni.

15. §

A kormányzót „főméltóságú kormányzó úr” cím használata illeti meg.

16. §

A kormányzó részére a nemzetgyűlés tiszteletdíjat állapít meg.

17. §

A kormányzó mellé a hivatali tennivalók ellátására szükséges hivatalt a minisztérium a nemzetgyűlés által megállapított költségvetés keretében szervezi.

18. §

A kormányzó tisztét csak akkor gyakorolhatja, ha a nemzetgyűlés előtt leteszi a következő esküt: „Én, N. N., Magyarország megválasztott kormányzója, esküszöm az élő Istenre, hogy Magyarországhoz hű leszek, törvényeit, régi jó és helybenhagyott szokásait megtartom és másokkal is megtartatom, függetlenségét és területét megvédem, kormányzói tisztemet az alkotmány értelmében a nemzetgyűléssel

egyetértésben a felelős minisztérium útján gyakorlom és mindent megteszek, amit az ország javára és dicsőségére igazságosan megtehetek. Isten engem úgy segítjen!”

HARMADIK FEJEZET

Záró rendelkezések

19. §

Ezt a törvényt az Országos Törvénytárban, mint az 1920:I. törvénycikket kell kihirdetni.

A kihirdetés céljára e törvényt a következő bevezetéssel kell ellátni: „Emlékezetül adjuk mindenkinek, akit illet, hogy Magyarország nemzetgyűlése a következő törvénycikket alkotta”.

Ezután következik a törvény szövege.

A törvény szövegét a következő záradék rekeszti be: „Ezt a törvénycikket, mint a nemzet akaratát, mindenki köteles megtartani”.

A záradékot a nemzetgyűlés elnöke, jegyzője és a minisztérium elnöke írja alá.

20. §

Ez a törvény kihirdetésének napján azonnal életbelép.